

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 1.7.2013
Sayı: 1071

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Devlet Memurları Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim ve Gerekçesi ektedir. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Alaattin YUKSEL
CHP İzmir Milletvekili

Dr. M. Sezgin TANRIKULU
CHP İstanbul Milletvekili

Hülya GÜVEN
CHP İzmir Milletvekili

Mustafa MOROĞLU
CHP İzmir Milletvekili

Turgay Daveli
Adana

Ali Demircan
Adana

Binnaz Toprak
B. Toprak

Süleyman Çelebi
İst. ml. Çelebi
Faik Tunay
İst. Milletvekili

Özgür ÖZEL
Manisa

Gürsel TARIK
İstanbul ml.

Rıza Turmen
İZMİR

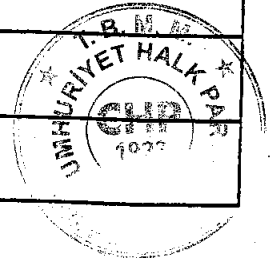
TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe			
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	05 Temmuz 2013		E. No: 2/1689	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
E.E.	h	ma	h	MUM
TBMM BAŞKANI	[Signature]			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LIĞI
01 Temmuz 2013
Numara:

T B M M KÜTÜPHANE VE ARŞİV HİZM. BAŞKANLIĞI
01 Temmuz 2013
No : 225999

1071 Sayılı Kanun Teklifinin İmza Güzergesi

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Mahmut Tural	T.st.	
Ali Rıza Öztürk	Mersin	
Vahap Azzam	Mersin	
Rahmi Aşkın Türker	İzmir	
Levent Gök	Ankara	
İzzet Gökün	Ankara	
Faht Marlıt Adançoğlu	İst	
Ali Seridar	Gaziantep	
F. Nur Berker	İstanbul	
Osman Kocutürk	İstanbul	
AYKAN ERDEMİR	BURSA	
Opuz Ayar	İzmir	
Mehmet S. Kesimoğlu	Kırklareli	
Ok tay Ekşi	İstanbul	
Ayhan Atıcı	Mersin	
Haydar Azen	Kocaeli	
Ümit Öpülmüş	Adana	
Senar KALDI	BURSA	
Selime Öz	Mansur	

GEREKÇE

Türkiye yaşam hakkı ihlali, işkence ve kötü muamele yasağı gibi temel hak ve özgürlüklere ilişkin davalarda AIHM tarafından milyonlarca Avro tazminat ödemeye mahkûm edilmekte, bu tazminatlar sorumlu personel tarafından değil, tüm yurttaşlarımız tarafından ödenmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti, 1949 yılında BM İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ni, 1954'te Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni kabul ederek uluslararası düzeyde temel insan hakları kurallarını benimsemiş, 2004 yılında Anayasa'nın 90. Maddesinde yapılan değişiklikle bu kuralları iç hukukun üstünde bir konuma yerleştirmiştir.

İnsan haklarına ilişkin bu temel metinlere göre, herkes yaşama hakkına sahiptir. Hiç kimseye işkence, insanlık dışı ya da onur kırıcı muamele yapılamaz, ceza verilemez.

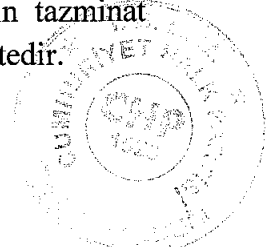
Anayasamızın 17. Maddesinde de yer alan bu temel haklar, uluslararası düzeyde koruma altındadır. Türkiye Cumhuriyeti, 1987 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine bireysel başvuru hakkını kabul etmiş, 1990 yılında ise Mahkemenin zorunlu yargı yetkisini tanımıştır.

Nitekim 2000-2011 yılları arasında AIHM'e yapılan başvurular sonucuna Türkiye, 64 davada yaşam hakkını ve işkence yasağını esas yönünden ihlalden dolayı tazminata mahkûm edilmiş ve mağdurlara 4 milyon 574 bin Avro tazminat ödenmiştir.

Anayasa'nın 129. Maddesinde, "Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, **kendilerine rücu edilmek kaydıyla** ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir" denmektedir. Fakat bu Anayasa hükmünün düzenlendiği 657 Sayılı Kanunun 13. Maddesinde "Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açarlar... **Kurumun, genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklıdır.**" demek suretiyle Anayasanın emri adeta geçiştirilmektedir. Anayasa açık bir kayıt düşmüşken, ilgili kanunda "kurumun personele rücu hakkı saklıdır" şeklinde muğlak ve zorlayıcılığı olmayan bir düzenleme yapılmıştır.

Bu düzenlemeler nedeniyle orantısız ve kanunsuz güç kullanarak temel insan haklarını ihlal eden kamu personelinin cezasını tüm toplum çekmektedir. Bu hem adaletin yerini bulmasını engelleyen, hem tazminat cezalarının caydırıcılığını ortadan kaldıran hem de yeni bir haksızlığa neden olan bir sonuç yaratmaktadır.

Oysa Türkiye'de toplumumuz Parlamente'ye yansıyan ulusal iradesiyle başta Anayasa'da yer alan hükümler olmak üzere, yaşam hakkı ihlallerini, işkence ve kötü muameleyi yasaklayan temel insan hakları belgelerini kabul ederek, insan haklarının korunması adına üzerine düşeni yapmıştır. Türkiye'yi ve dolayısıyla bütün toplumumuzu tazminata mahkûm ettiren ise idareciler ve ilgili kamu görevlileridir. Dolayısıyla adaletin yerini bulabilmesi ve tazminat cezalarının caydırıcı olabilmesi için Türkiye'nin tazminat ödemeye mahkûm olduğu davalarda mutlaka ilgili kişilere rücu edilmesi gerekmektedir.

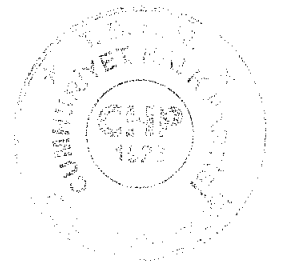
Nitekim Danıştay 5'inci Dairesi, 2008 yılında, AİHM'in Türkiye'yi 30 Bin Avro tazminata mahkum ettiği bir davada, mağdurların Hazine'den kendilerine ödenen tazminatın ilgili kamu görevlilerine rücu edilmesini sağlamak için açtıkları bir davayla ilgili olarak, "rücu mekanizmasının işletilmesi, kamu kurumunun yetkileri arasında bulunmakla birlikte, idarenin bunu kendiliğinden yapmadığı durumlarda, yurttaşların bunu sağlamak amacıyla idareye başvurmalarına bir engel bulunmadığı; **kamu hizmeti görevlilerinin hukuka aykırı eylem ve işlemlerinden ve kendi kusurlarından doğan zararı, toplumun ödemek zorunda olmadığı**" hükmüne varmıştır.

Son olarak, Gezi Parkı protestoları sırasında da polisin orantısız ve aşırı kuvvet kullanımı sonucunda 1 yurttaşımız polis kurşunuyla hayatını kaybetmiş, 60'ı ağır olmak üzere 7832 kişi yaralanmış, gaz kapsüllerinin hedef alınarak atılması sonucu 11 yurttaş gözünü kaybetmiş, 1 kişinin dalağı alınmıştır. İki kişinin ise hayati tehlikesi devam etmektedir.

Bu insanlar elbette uğradıkları bu haksız ve orantısız şiddetin hesabını yargı makamları aracılığıyla soracaklardır. Ancak bu süreçte Türkiye herhangi bir tazminat ödemeye mahkûm edilirse bunun cezasını tüm toplumumuz değil, sorumluları çekmelidir.

Nitekim Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 18 Haziran 2013 Salı günü Meclis'te Grup Toplantısında, **"Biber gazı sıkmak polisin en doğal hakkıdır, sıkar"** diyerek; 23 Haziran 2013 günü düzenlenen Erzurum mitinginde, **"İçişleri Bakanına 24 saat içinde AKM'yi ve Cumhuriyet Alanı'nı temizleyin dedik. Şimdi soruyorlar 'Polise talimatı kim verdi?' diye. Polise talimatı ben verdim. İşgal kuvvetlerini mi izleyecektik? Dünya zil takıp oynasın diye. Bunu mu seyredecektik? Oralar temizlendi"** diyerek sorumluluğu tamamen üstlenmiştir.

Bu kanun teklifi ile öncelikle Anayasanın açık emri olan, devletin tazminata mahkûm olmasına neden olan kamu görevlilerine bu tazminatın rücu edilmesi zorunlu hale getirilmekte, ayrıca herhangi bir nedenle sorumlu personele rücu etme işleminin gerçekleştirilmediği durumlarda ise tazminatın Başbakan ve ilgili Bakana rücu edilmesi öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

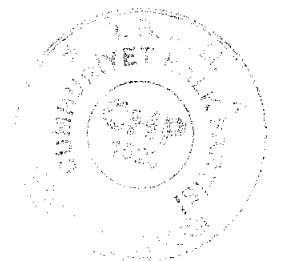
MADDE 1- Anayasa'nın 129. Maddesindeki tüm açıklığa ve kesinliğe rağmen 657 sayılı kanunda muğlak bir şekilde düzenlenmiş olan, devletin ödemek zorunda kaldığı tazminatların ilgili personele rücu edilmesi konusunda kanuna Anayasaya uygun bir şekilde açıklık getirilmektedir.

Yani, Anayasa'nın 129. Maddesinde yer alan "...kendilerine rücu edilmek kaydıyla..." ibaresinin gereği için, 657 sayılı Kanunun 13. Maddesindeki cümlesi "Kurum, tazminatın ödenmesinden sonraki 3 ay içinde sorumlu personele rücu etmek zorundadır." şeklinde değiştirilmektedir.

MADDE 2- Maddeyle işkence ya da zalimane, gayri insani veya haysiyet kırıcı muamele suçları nedeniyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince verilen kararlar sonucunda Devletçe ödenen tazminatlardan dolayı sorumlu personele rücu edilememesi durumunda rücu işleminin suçun meydana geldiği sırada Başbakan olan kişiye ve ilgili Bakana rücu edilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

DEVLET MEMURLARI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA
KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 14/71965 tarih ve 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurum, tazminatın ödenmesinden sonraki 3 ay içinde sorumlu personele rücu etmek zorundadır.”

MADDE 2- 14/71965 tarih ve 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu fıkra hükümleri çerçevesinde tazminatın sorumlu personele herhangi bir nedenle rücu edilememesi durumunda tazminat, suçun meydana geldiği sırada Başbakanlık görevini yürüten kişiye ve ilgili Bakana rücu edilir.”

MADDE 3- Bu Kanun hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

